Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çal??ma-Ya?am Kalitesi Anketi (VEINES-QOL)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çal??ma-Ya?am Kalitesi Anketi (VEINES-QOL)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32509

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çal??ma-Ya?am Kalitesi Anketi (VEINES-QOL), kronik venöz hastal?klar?n (KVH) hastalar?n ya?am kalitesi üzerindeki etkisini standart ve hasta merkezli bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?, hastal??a özgü bir ölçektir. Ölçek, hem venöz semptomlar?n ?iddetini hem de bu semptomlar?n günlük ya?am, sosyal ve fiziksel fonksiyonlar üzerindeki k?s?tlay?c? etkilerini ölçer. Türk popülasyonuna adaptasyonu, Yeliz Ç?rak taraf?ndan 2010 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, özellikle **akut derin ven trombozu** (DVT) tan?s? alm?? hastalarda ölçe?in psikometrik özelliklerini, yani geçerlik ve güvenirli?ini belirlemeyi hedeflemi?tir. VEINES-QOL, venöz yetmezlik tedavisinin etkinli?ini de?erlendirmede kritik bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Venöz Yetmezlik, Ya?am Kalitesi, Derin Ven Trombozu, VEINES-QOL, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlamas?, Vasküler Hastal?klar.

Yazarlar

Orijinal Geli?tiriciler: L. J. Launois, R. H. Ramelet, P. Décoppet, M. P. Wietlisbach, J. G. Staehelin, M. C. Burnand. Türk Uyarlamas?: Yeliz Ç?rak.

Amaç

VEINES-QOL anketinin temel amac?, **kronik venöz yetmezlik** (KVY) hastalar?nda hastal???n neden oldu?u semptomlar?n ve fonksiyonel k?s?tl?l?klar?n bireyin genel ya?am kalitesi üzerindeki etkisini ölçmektir. Bu araç, klinik ara?t?rmalarda ve tedavi etkinli?inin de?erlendirilmesinde standartla?t?r?lm?? ve hasta odakl? sonuçlar (PROs) sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Türk uyarlamas?n?n özel amac? ise, ölçe?in akut derin ven trombozu (DVT) gibi spesifik venöz patolojilere sahip Türk hastalar?ndaki geçerlik ve güvenirlik düzeylerini belirlemek, böylece ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda güvenle kullan?labilecek bir versiyonunu sa?lamakt?r. Ölçek, özellikle venöz hastal???n **epidemiyolojik** ve ekonomik etkilerini inceleyen çal??malarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, temelde venöz hastal??a özgü **ya?am kalitesi** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle iki ana bile?en alt?nda incelenir ve toplam 25 maddeden olu?ur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

VEINES-Sym (Semptom Alt Ölçe?i): Bu alt ölçek, a?r?, a??rl?k hissi, kramp, ka??nt? ve ?i?lik gibi bacak semptomlar?n?n son dört hafta içindeki s?kl???n? ve ?iddetini de?erlendirir.
VEINES-QOL (Ya?am Kalitesi Alt Ölçe?i): Bu alt ölçek, venöz hastal???n günlük ya?am aktiviteleri, fiziksel fonksiyonlar, sosyal etkile?imler ve duygusal durum üzerindeki k?s?tlamalar?n? ve genel etkisini de?erlendirir.

Her iki alt ölçekten elde edilen puanlar, hastan?n venöz hastal??a ba?l? ya?am kalitesindeki bozulma derecesini gösteren bir toplam puan olu?turmak üzere birle?tirilir. Yüksek puanlar, daha iyi bir ya?am kalitesini ve daha az semptomu i?aret eder.

Geçerlik

Orijinal VEINES-QOL ölçe?i, geli?tirme a?amas?nda kapsaml? yap? geçerli?i, ay?r?c? geçerlik ve e?zamanl? geçerlik çal??malar? ile desteklenmi?tir. Türk uyarlamas? çal??mas? (Ç?rak, 2010), **akut derin ven trombozu** hastalar?nda geçerlik çal??malar?n? gerçekle?tirmi?tir.

Doktora tezi kapsam?nda, ölçe?in klinik geçerlili?inin, di?er geçerlik ölçütleri (örne?in, SF-36 gibi genel ya?am kalitesi ölçekleri) ile korelasyonu incelenerek test edildi?i varsay?lmaktad?r. Ölçe?in, hastal???n ciddiyetini gösteren klinik parametrelerle (örne?in, CEAP s?n?flamas? veya venöz dolum zaman?) beklenen yönde korelasyon göstermesi, yap? geçerli?inin önemli bir kan?t?d?r. Ancak kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

VEINES-QOL'nin orijinal versiyonu, mükemmel iç tutarl?l?k (genellikle Cronbach Alfa katsay?lar? 0.90 ve üzeri) ve yüksek test-tekrar test güvenilirli?i sergilemi?tir. Bu durum, ölçe?in zaman içinde tutarl? ölçümler yapabildi?ini göstermektedir.

Türk uyarlamas? çal??mas?nda (Ç?rak, 2010) da ölçe?in güvenirlik analizlerinin yap?ld??? belirtilmi?tir. Uyarlama sürecinde, iç tutarl?l?k analizlerinin yan? s?ra, ölçe?in zaman içindeki stabilitesini ölçmek için test-tekrar test yöntemlerinin de kullan?ld??? tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçek maddelerinin Türk hastalar aras?nda tutarl? bir ?ekilde venöz hastal???n?n etkisini ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Orijinal geli?tirme çal??malar?nda, VEINES-QOL ölçe?inin beklenen iki boyutlu yap?y? (Semptomlar ve Ya?am Kalitesi) destekleyen faktör analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu iki faktörlü yap?, ölçe?in klinik ve psikometrik geçerlili?inin temelini olu?turur.

Ç?rak (2010) taraf?ndan yap?lan Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türk popülasyonundaki

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?sal uygunlu?unu do?rulamak amac?yla faktör analizlerinin (muhtemelen Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?ld??? dü?ünülmektedir. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n kültürel ve dilsel adaptasyondan sonra da korundu?unu göstermeyi hedefler.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama (Türkçe Form)

Format: Öz bildirim anketi. Ço?unlukla 5 veya 6 noktal? Likert tipi derecelendirme ölçekleri kullan?larak semptom s?kl??? ve ya?am kalitesi üzerindeki etki de?erlendirilir.

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama), Frans?zca, Almanca ve di?er birçok dil.

Popülasyon Grubu: Venöz hastal??? olan yeti?kin hastalar (Kronik Venöz Yetmezlik, Derin Ven Trombozu, Post-trombotik Sendrom).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü).

Popülasyon Detaylar?: Ç?rak (2010) çal??mas?nda **akut derin ven trombozu** tan?s? alm?? hastalar üzerinde kullan?lm??t?r. Ölçek, venöz hastal???n farkl? ciddiyet seviyelerindeki hastalar? de?erlendirmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Hastalar taraf?ndan doldurulan öz bildirim anketi. De?erlendirme genellikle son dört haftal?k dönemi kapsar.

Anahtar Kelimeler

Vasküler Cerrahi, Venöz Hastal?klar, Venöz Yetmezlik, Kalite Ölçümü, Psikometri, DVT, Epidemiyoloji.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Uyarlama çal??mas? için).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Orijinal Geli?tirme): 1999-2000

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l? (Türkçe Uyarlama): 2010

?zinler ve Ücret: VEINES-QOL ölçe?i, akademik ve kar amac? gütmeyen ara?t?rmalarda genellikle ücretsiz kullan?labilir, ancak resmi izinler için orijinal telif hakk? sahipleriyle (Launois ve ekibi) veya Türkçe uyarlamay? yapan ara?t?rmac? ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ç?rak, Y. (2010). *Akut derin ven trombozlu hastalarda, Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çal??ma-Ya?am Kalitesi Anketi'nin (VEINES-QOL) geçerlik ve güvenirli?inin ve fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Launois, R., Ramelet, A. A., Décoppet, P., Wietlisbach, V., Staehelin, J. G., & Burnand, M. C. (2000). Content and construct validity of the VEINES-QOL/Sym questionnaire. *Quality of Life Research*, 9(2), 177-185.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n YÖK Ulusal Tez Merkezi ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Venöz Yetmezlikte Epidemiyolojik ve Ekonomik Çal??ma-Ya?am Kalitesi Anketi (VEINES-QOL) Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçek maddeleri (sorular) sa?lanmam??t?r. Bu nedenle bu bölümde maddeler listelenememektedir.

Ancak, ölçek genellikle bacaklarda a?r?, a??rl?k hissi, ?i?lik, kramp gibi semptomlar?n s?kl???na ve ?iddetine (VEINES-Sym) ve bu semptomlar?n yürüme, ayakta durma, uyku, sosyal ya?am ve duygusal durum üzerindeki etkisine (VEINES-QOL) yönelik sorular içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM